

MÄSTER MUNTHES MAGISKA MUNSPEL

"Öga av Emalj , Tårar av Glas"

ANIMERAD NYÅRSKALENDER

I 13 Avsnitt från Julafton till Trettondagsafton

Teckningar : Ulf Lundkvist

Animation : Arrendal & Adrian P.

På 1940-talet var Stockholms Gamla Stan ett tillhåll för allt slags bus och riffraff . Fattigdomen tröstades med dryckjom och skörlevnad . Krigsvintern 45 vandrade den världsberömde Doktorn och Författaren Axel Munthe från sitt krypin på slottet till en kolkällare på Själagårdsgatan 9 . Här tar han av sina svarta glasögon , lossar emaljögat , lägger det på glacéhandskarna och låter det spana in och projicera en rafflande berättelse om Munspelaren Tonys äventyr i 30-talets Europa .

Inspirerad av Axel Munthes ”Boken om S:t Michéle” .
Och min egen resa till Capri som tolvåring 1954 .
Kolkällaren blev första Videografen 1972 .

VINJETTEN TILL SERIEN

En spröd munspelsmelodi anas genom de vintriga vindarna .

En snöflinga gungar ner mot Gamla stans takåsar och det Kungliga slottet . Den landar på Munthes svarta glasögon .

Han ser uppåt mot fler flingor . Fäller upp kragen , drar ner slokhatten och sluter rocken tätare .

Kränger en väl använd ryggsäck till rätta över paletån .

Han slår till Slottets bakdörr och börjar sin vandring genom gränderna , där skuggfigurer speglar scenerier av fattigdom och förfall ; någon vinglar i en trapp , två madamner grälar vid ett torgstånd , busar muckar utanför en krog , en lockande nattfjäril under en lykta ... rediga välklädda Borgare skyndar snabbt förbi .

Munthe har nått Själagårdsgatan 9 . Efter knackning öppnas porten och han skyndar in undan det ökande snöfallet .

Värmepannans lågor speglas i några barnaögon .
De sitter på kolsäckar uppradade , en skock fattigt klädda ungrackare . Lika smutsiga som källarens väggar .

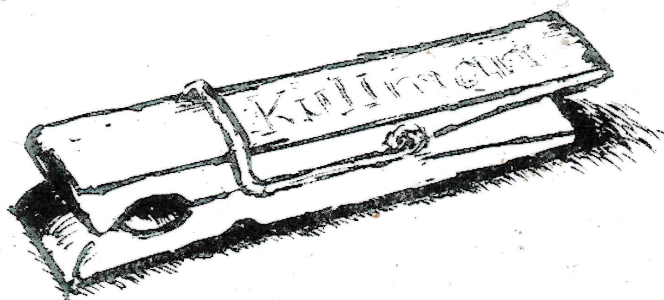
Ur ryggsäcken uppenbaras smörgåspaket , några papperstomtar , ett munspel och en liten skioptikon-projektor med kolorerade bilder i en vackert dekorerad ask med kunglig krona .

Munthe tar av glasögonen , lyfter ut sitt emaljöga och lägger det på sina glacéhandskar . Ovanpå vedkubben . Barnaögonen följer varje rörelse . Han och och grabben vid projektorn utbyter blinkningar .
Och snart på ett smutsigt lakan begynner berättelsen .

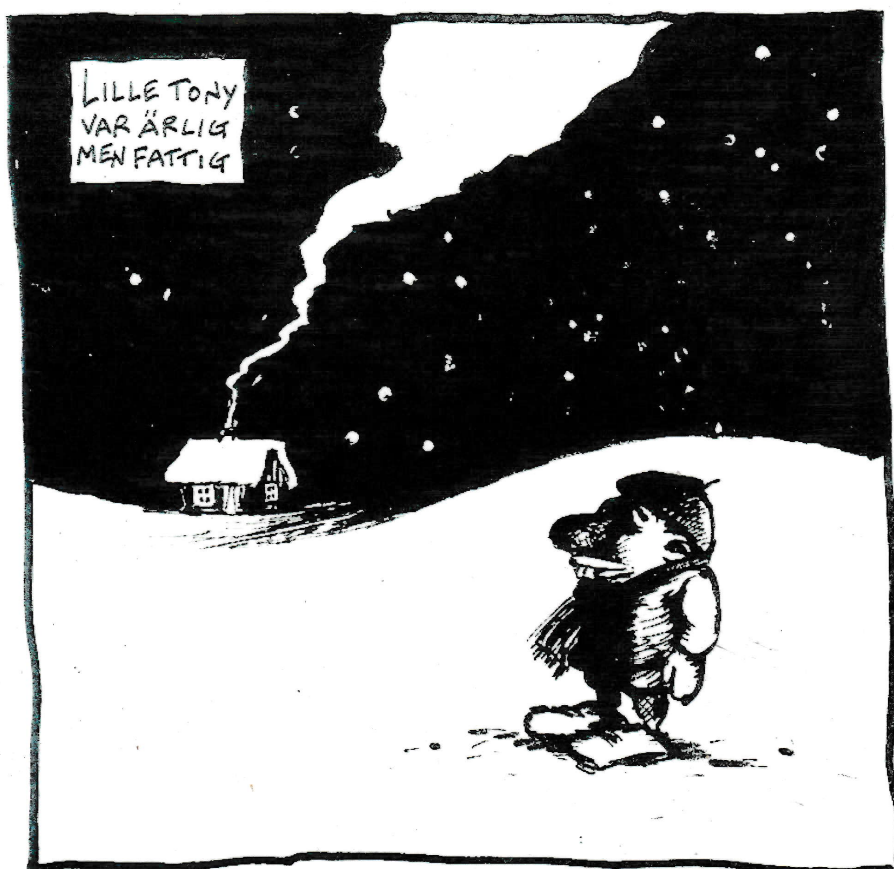
En reservoirpenna skriver : Mäster Munthes Magiska Munspel presenterar : ” Öga av Emalj . Tårar av Glas . ”

DAG 1 - Julafton

DEN HÄR HISTORIEN UTSPELAR SEJ PÅ DEN TIDEN
NÄR KLÄDNYPOR MÄRKES MED NAMN

LILLE TONY
VAR ÄRLIG
MEN FATTIG

EN JUL GICK HAN UPP TILL FABRIKÖRENS HERRGÅRD
FÖR ATT SAMLA SKULOR FRÅN DEN FÖRNÄMLIGA SVINGÅRDEN...

...TILL SIN FÖRSUPNE FAR, SJUKA MOR OCH TOLV
HALTA OCH LYTTA SYSKON

FRÅN HERRGÅRDENS SKIMRANDE SALONG KOM HIMMELSKA TÖNER
DET VAR FABRIKÖRENS YNGSTA OCH VACKRASTE DOTTER, CECILIA,
SOM SPELADE VIOLIN INFÖR TRAKTENS HONORATIORES

TONY HADE LÄNGE ÄLSKAT DEN LILLA ÄNGELN PÅ AVSTÅND

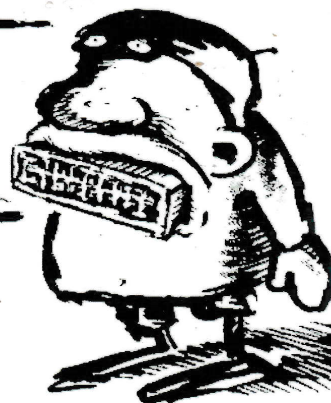

HAN VILLE STÄMMA IN I DEN VACKRA MELODIN
MED SITT MUNSPEL DÄR HAN GLUTTADE IN
GENOM FÖNSTRETS ISKRISTALLER

TYVÄRR FRÖS HANS PLUTANDE SMULTRONLÄPPAR FAST
I SPELET OCH DET ENDA LJUD SOM KOM VAR:

BROONK

AV FABRIKÖRN FILK HAN EN
EN REJÄL HURRIL

PACKA DEJ
HÄRIFRÅN
OCH LÄMNA
TILLBAKA
SKULORNA
TILL
SVINEN

CECILIA SÄNDE HONOM EN
BLICK SOM FILK HANS
TÄRAR ATT FRYSA TILL IS

MED ISAD BLICK RAGLADE HAN IN I SVINHUSET

BROONK OINK

SVINEN SOM INTE GILLADE ATT NÅN KOM OCH HÄRMADE DOM PÅ
SJÄLVASTE JULAFTON, KNUFFADE NER TONY I SKULTRÄGET

NÄR TONY KOM HEM TRODDE FAMILJEN HAN ÄTIT UPP ALLA
SKULOR SJÄLV

HAN FICK RIS AV VAR OCH EN OCH SATTES I JORDKÄLLAREN

DÄR KUNDE HAN I LUGN OCH RO ODLA SINA KONSTNÄRLIGA TALANGER.

MED EN KOLBIT OCH OLIKA RUTTNA
GRÖNSAKER ILLUSTRERADE HAN
HELA KÄLLAREN TILL ETT PARA-
DISISKT LANDSKAP DÄR HAN OCH
CELILIA SPELADE FÖR ALLA DJUREN

Dag 1. (kompletterande Cliffhanger)

Men den Natten rullade en grym snöstorm in över landet och ett tjockt snötäcke begravde jordkällaren .

Men då var redan Tony i drömmarnas land . En ljum vind vajade palmerna , sanddynen skuddade honom mot havet och i varma vågor sam han in i solnedgången ...

Ett plötsligt brak väckte honom och han kände tyngden av den brustna takbjälken över bröstet ; Den höll hans kropp i ett skruvstäd . "Ska jag dö nu ?" Sen funderade han ; "Får försöka somna om och drömma vidare " .

Turligt nog låg munspelet inom räckhåll , så han kunde spela Begravningsmarschen av Bach .

Dag 2 .

Det hände sig vid den tiden att en Cadillac skyltad A1 letade sig fram på den slingrande skogsvägen genom den yrande snön .

Den uniformerade chauffören Olsson hade fullt sjå med den snurrande ratten , de studsande pedalerna och de trilskande vindrutetorkarna .

Ändå ; I baksätet slumrade två jaktkamrater . Det var kung Gustav den femte med stövaren Stewart den tredje snarkande i vargpälsens famn .

Men så ; Stewart slår upp ena ögat , sniffar genom biloset och gnisslar tänder . Kungen vaknar till och ropar i högtalartratten :
"Kisspaus Olson !" - "Tack Ers Majestät !"

Nu har den stora limousinen parkerat under stjärnorna medans stormen hämtar andan . Olson lättar reglementsenligt på trycket , mens kungens cigarettmunstycke glöder vid den nedrullade sidorutan . Den vevs ner och kungen kollar med monokeln ;
"Var fasen tog hundrackarn vägen ?"

Olson plumsar något vilset genom terrängen ledd av hundens allt starkare ylande . Olsons ficklampa finner Stövaren krafsande vid en stor snöhög . Olson visslar ... förgäves !

Kungen öppnar locket på sitt fickur . Ciggen har förvandlats till fimp . Nya snöflingor suddar rutan ... men han ser Olson komma bärande på ett bylte mens Stewart glatt dansar runt skuggfigurerna .

Stormen rister i den gamla kvarnens vingar . Innanför de halvöppna nedre portarna kurar Cadillacen .

Inbäddad i vargpälsen får den räddade Tony en slurk ur Silver-pluntan . Stewart uppmuntrar med en och annan slick på han såriga panna . Kungen tar också en slurk .

Glider upp rutan till förarsätet och langar pluntan .
”Det blir medalj på det här , Olson ! Nu tar vi Supén efter supen !
Hur mår min unge Junker . Ta en jävel till !”

Olson har langat över en unicabox med smörgåsmat .
Tony spanar in läckerheterna , mens Gustav sårar på hans
rosenläppar för ännu en styrketår .

Tony åstadkommer ett leende : ”Skål för kungen och
fäderneslandet ... och Olson ... och Stewart .”
Hans stelfrusna fingrar lyckas stamma fram Kungssången .

(Den fortsätter allt friskare till slutet av denna kalenderluckas
”Cliffhanger” ; Där den slutar i en hickning .)

Sista mackans äggrundel har tonats över i en blek morgonsol .
Cadillacen letar sig fram mellan skogsdungar och snödrivor likt en
berusad skalbagge . Olson spejar oroligt under chaffis-mössan .
Och plötsligt står den där : Älgen !
Kungen hinner knappt ropa ”Fram med Byssan , Olson ”
innan Limousinen lyfter i en luftfärd rakt in i solen ...

(Och Emaljögats eftertexter .)

Dag 3 - Obygden

För att undvika att krocka med en älg rattar chaufför Olson
Cadillacen ut i periferin . Kungen , Stövaren Stewart , Tony och
Smörgåssupén virvlar om varandra in i en snödriva , över stock
och sten och snurrar sen en kurva senare upp på vägen igen .
Där står Älgen stenstodigt kvar . Blickstilla .

En groggig Olson skyndar att se till Kungen som sitter som om
ingenting hänt och betraktar Skogskungen .
”Si där har vi äntligen Älgen ... efter två dagars sökande ! Tja ,
då är middagen i hamn ! Till skott ! Mina Drabanter !”

Den ivriga Stövaren har rusat ut och placerat sig stånd-skällande
framför Älgen , som rycker i manken ; men står kvar .

Olsson dyker ner i bakluckan för gevär och ammunition och halkar till en givakt i väntan på Kungen . Denne har nu skakat liv i den avsvimmade Tony .

”Hallå , hallå , min vän . Lever du än ?”

”Jodå ... Far ... Eders Majestät ! ”

”Vi ska bara knäppa den gynnaren ... så far vi vidare . Vila du !”

”Jovisst ... NEJ ! NEJ ! NEJ !”

Tonys och älgens blickar har mötts . Den redan ledbrutne ynglingen kliver högst oceremoniellt över Majestätet , sliter puffran från Olson och rusar fram till djuret vars klövar frusit i en isfälla . Han slår kolven upprepat i isglansen .

Kungen slirar ur bilen och Olson fångar honom i en fast omfamning mens de förvånade följer scenen med Tony och älgen . Isgreppet är fast . Utmattad sjunker Tony ner . Älgen rister i kroppen . Plötsligt stillar den sig . Det är Tonys munspel .

Stewart tystnar . Läger sig ner . Likt en pastoral formar sig scenen med solstrålar genom snöröken och andetagen av det lugnade djuret .

Pang ! PANG ! Olson på knä med en domkraft . Kungen bredvid petande med dess skaft . Och isen spricker . Kvittrande domherrar lyfter ur nyponbuskarna . En falk seglar mellan molntussarna . Stewart gäspar och går in och lägger sig på vargfällen .

”Det här är Oskar den andre !” Säger Tony .
Som slutet på en film ser Kungen och Olson Tony och Oskar vandra in mot skogsbrynet . Och munspelets sist toner .

* * *

En rykande kotlettmiddag slamrar ner på damastduken .
Restaurangtrion tar upp munspelsmelodin .
Källarmästarn bugar sig bakåt och avvaktar under en palm .

”Föga anade jag att Farsgubben skulle dyka upp ur tomma intet !”
Tony sväljer nästan en tugga och hostar fram .

”Oskar ... host ... den andre ... Eders majestät blir inte gramse ?
Jag har följt honom sen ... han var liten ... host ... älgen alltså !”

Eders Majestät ?

”Sluta med Majonäsandet . Du får säga Gustaf . Eller Gurra .
Eller hur Olson ? ”

Olson var djupt inne i sin öl ; ”Som Ers Gurra önskar !”

* * *

Den lilla staden vilade i vinterskrud . Det mindre Vårdshuset
hade improviserat med några grangirlander och flaggor .
En skock ungar sprang halkande och viftande efter det kungliga
ekipaget .

Kungen har dragit ut ett handskfack med skrivdon .

”Så där Herr Rymling och Äventyrare . Det här kungliga
Passet får användas endast i yttersta nödvärn , förstår han sig !
Olson har telegraferat till vår vän Läkaren Axel Munthe om Mister
Tonys ankomst . Han behöver en assistent ... ”

”Men jag vet inget om medikamenter ... och ... sånt !”

”Du tar hand om hans hundar : Eller hur ? Stewart !”

Hunden snarkar vidare .

” Men hur ? När ? Och Var ? ”

”Tja , pröva Munspelet ! Tag den tid du behöver !
Var ? Capri ! Du är ju simkunnig ! Audiensen är slut .
Trevlig att mötas ! Se här en dusör på vägen ”

Bilen har stannat utanför en ödslig station .

Tony lämnas i en rivstart och ett snömoln .

Han duckar in i ett skjul , när en stor svart Silhuett kliver
ut ur stationen . Just när han tror sig i säkerhet , grabbas han i
nackskinnet och tittar in i ett par blodsprängda och elaka ögon .

Tony höjer blicken mot uniformsmössans emblem : ”Polis”

DAG 4 - TROSA .

Just som Tony ska inleda sin av Kungen beordrade resa söderut till tjänsten som Hundskötare på ön Capri , strax utanför den italienska stöveltån ; så dyker Länsman upp , tar honom i nackskinnet och sen till polisstationen .

På skrivbordet ligger pengarna och fribrevet från Gurra . Tony står i givakt med fickorna utvända och med en frånvarande blick . Men han noterar ståldörren till cellen .
Länsman sitter bakom ett rökmoln från en cigarr ,
Polismössan ligger bredvid ett par handklovar .

”Rymning ... stöld ... förfalskning ! Och så den här skrönan om Gurra och älgen Oskar den andre ! Det saknas inte fantasi !”
Bosch och Bosch !! Gunstig Junkern har redan ett imponerande brottsregister ! Men vad kan man förvänta sig av tattarepaket där uppe i Jordmåla ! Slog inte Far din litet vett i skallen på dig !”

”Nä ... han var för full ... missade och föll omkull . Sen fick mor ta över ... sen la hon sig att dö i kökssoffan ... och då fick syskonen ta över ... men oftast blev jag inlåst i jordkällarn !”

”Då blir du glad åt den där cellen ; Njut av britsen ... för sen blir det fasting på vatten och bröd ! Har han förstått !?
Lediga !! Vill han ha en skorpa till kaffet ?”

Den sjömans-klädde Tony rör av hjärtans lust . Hans älskade Cecilia sitter skrattande under ett vitt tygparasoll på bakre durken . Det enda som skiljer dom åt är en bunt byrackor mitt i båten . De seglar in i den Blå grottans klippsal .
Jyckarna dyker i de azurfärgade böljorna . Båten vinglar till och Cecilia passar på att falla i Tonys famn .
Avvaktande en kyss . Som avbryts av en ilsken telefonsignal .
Tony vaknar ur sin dröm .

Genom celldörren ser han Länsman i ett nytt rökmoln ta telefonen . Det hörs som ett papegojtjatter från luren och så Länsmans röst i givakt : ”Ja , Överstinnan ! Nej , Överstinnan ! Självklart Överstinnan !”

Han lägger luren i askfatet vid cigarren och tassar över till Tony genom den öppna celldörren . Han hukar sig ner och viskar tätt i Tonys öra : ”Det är Överstinnan ! Eller hennes fördömda papegoja . Dom låter likadant . Nu har fågelelandet rymt igen ... och sitter i nån garderob och håller käft för en gångs skull ! Så nu har du chansen att ... att bevisa din oskuld ! Här ! Beslaget upphör !”

Han langar Tony Munspelet . De återvänder till telefonen . ”Fru Överstinnan ! Fru Överstinnan ! Får jag tala med Dennis ! Jaså , Desirée ! Jaja , vi måste vara tysta så har jag här vid min sida en veterinär från Jordmå ... veterinär von Jordman . Han råkar också ha den senaste uppfinningen från Amerikat ; ett instrument som ... jaja , Överstinnan . Hysch , Hysch !”

Munspelets melodi letar sig genom luren ; tills Papegojan plötsligt hörs i bakgrunden :
”Dyra Desirée ! Dyra Desirée ! Jävlar anamma !”

Munspelsmelodin fortsätter . Men nu i en liten hytt på Stationen . Tony sitter på pallen framför en ett mynt-inkast , en tratt och en illustrerad tavla som instruerar hur man spelar in sin egen skiva .

Ur fotoautomaten väller cigarr-rök . Snart spottar den ut fyra bilder av en smilande Länsman och en hoptryckt Tony .

Länsman tar skivan , de delar på fotoremsan och kramas och ett paket får Tony ; ”Från Överstinnan och Denn... Desiré .
Ja , jävlar anamma .”

På plattformen upptäcker Tony Cecilia . Pappa Fabrikören vinkar av sina societéts-gäster . Men varken snorkiga Cecilia eller hennes märkvärdiga Mops ägnar Tony en blick . Han avvaktar bakom den runda affischpelaren med Europas lockande resmål .

I ett åskmoln av rök tuffar loket in bakom kröken .
Ångvisslan skriar högt och Mopsen får panik , sliter sig och ger sig
av längs med rälsen med tåget som en frustande varg i hasorna ...

DAG 5 - Tåget

Det framrusande ångloket jagar Cecilias Mops .
Tony jagar Mopsen . Cecilia har svimmat mitt i Fabrikörens
Societét's-vänner . Några måste skynda ombord .
Stinsen vinkar av och Tåget pustar bort .

När sista vagnen passerat hörs ett gnällande från andra sidan
banvallen . Där sitter Mopsen med kopplet knutit vid stolpen av en
semafor . Den och Cecilias ögon öppnas samtidigt !
Hurrande från allmänheten !

På den öppna plattformen i första vagnen bakom loket och
kolvagnen står Tony och njuter av landskapet och friheten .
Träden vinkar i vinden . En å glittrar mot solhorisonten .
Genom berg och dal tuffar tåget söderut ... till Tonys
munspelande ... han märker inte soten från skorstenarna
som färgar hans muntra drag allt svartare ...

Lockad av melodin landar en något svedd skata på han kalufs .
Den vinkar tappert med en stukad vinge och säger :

”Tjenixen , Reskamrat !”

”Vad har hänt med dig , min vän ?”

”Skulle bara värma mig lite vid ångpannan när jag fick en kolbit i
skallen ! Sacre bleu !”

”Cést domage ! Det var synd ... vi får spjälka dig frisk”

”Det vore emabelt !” Sa Skatan , som Ni hör var vittberest .

Tony stoppade in skatan i ränseln som han fått av Länsman .

Han gick in i 3:e-klassvagnen där folket satt på träbänkar och gnagde på knäcke-mackorna . De stirrade på den mörkhyade ynglingen , men inget sa nåt . Svalde bara svag-drickat .

”En Neger ! Titta Mamma ! En riktig neger!”

”Tyst unge och peka inte med slickepinnen !”

Tony skyndade snabbt förbi andra klassens medborgare .

I korridoren skymtades plötsligt en annalkande Konduktör .

Tony dyker in på närmsta toalett ;

”Ursäkta ! Ber hemskt mycket om ursäääääh !

Han har upptäckt sig själv i spegeln . Skatan tittar upp ur ryggsäcken och garvar ; ”Welcome to the Club !”

”Är det nån där ?” ljöd Konduktörens barska stämma .

”Nä ! skrattade Skatan . ”Nå , då så !” .

Han gick vidare , mens Tony dök ner i handfatet .

I första klassens matsal hade Fabrikörens snobbiga vänner kastat sig över den stekta ankan och potatispurén .

Personal och damast-dukar var fräscht strukna .

Vinkaraffer klirrade mellan tuggorna .

Ur ögonvrån uppmärksammar Hovmästarn Tony bak vagnsdörrens art-deco-glas . Han skyndar dit med fladdrande frack-skört .

Genom glipan i dörren stirrar Tony upp mot två blinkande ögonlock under en välondulerad mittbena .

”Här var det stopp ! Har han förstått !”

” Vi ... jag intager gärna en lunch . ”

” Och jag ger er gärna en spark i baken . Seså , chas ! ”

” Skitstövel !” sa Skatan som undrade vem som stört hans sköna slummer . Sen sa han ; ”Uuuuurgggghhhh ” .

Ity Konduktörn hade honom i sitt bästa strupgrepp .

I den brottnings-kamp som följer lyckas Hovmästarn och Konduktörn låsa sig i några halv-nelsons medans Tony och skatan rullar ut på wilton-mattans promenadväg .

Full kalabalik ; personalens serverings-handukar och
gästernas servetter jagar skatan runt
över det dinerande sällskapet . Kocken griper in med en
stekpanna som fäller Hovmästaren . En hysterisk dam kastar
blomvaser , andra runt borden bidrager
med tallrikar och bestick ...

Under tiden under en bordsduk har Tony börjat spjälka vingen
med några tandpetare Skatan tuggar på ett nedfallit ankbröst .

En halvt avsvimmad servitris kollar mascaran , lutar sig mot
bardisken och når Nödbromsen . Snart flyger hon och de andra
medverkande i en virvelstorm av mat , servis och inventarier ...
Skatan kollar in en silversked .

Några rådjursögon stirrar bort mot det annalkande tågets
konvulsiva framfart ...

DAG 6 - Stockholm

Som Ni minns blev det full kalabalik när Tony och hans Skat-vän
gästade Restaurangvagnen . En avsvimmande servitris lyckas dra
i nödbromsen . Tåget kommer till en halt bara någon meter
från en skock rådjur .

Tåget rullar in på Huvudstadens Centralstation . Fabrikörns
vänner är i ett bedrövligt tillstånd när de raglar av tåget .
Det roar Skatan som från det nu lagom varma loket vinkar ett
farväl med sin av tandpetare spjälkade vinge .
Hon får svar från en vinkande hand i en postsäck , som just lastats
av godsfin kan .

Trucken tar sig mödosamt fram genom hopen av passagerare .
Samtidigt har ytterligare ett tåg anlönt till samma plattform .
Från sitt rivna titthål kan Tony se en hopar fotografer och
reportrar , ledsagade av polis och tågpersonal , rusa mot
förstaklassvagnen . Ett par svarta lackskor med vita damaster
kliver ner för fotstegen ... till en kakafoni av rop och hurranden .

Skatan prövar ett ärevarv runt stationsplan och sätter sig sen på Ericson-statyn för att spana in det fortsatta skeendet .
En elegant klädd man banar sig fram genom den förföljande hopen och försvinner i en Dodge-droska . Skatan hänger på ...

Den seglar över Skansens djurhagar och miljöer från fordom och landar sen på cirkuskupolen nedanför . Taxin anländer och töms på Celibritéten och hans kollin . Skatan gör honnör mot den extra stora klädes-kofferten och flyger sen vidare mot egna äventyrligheter ..

Så befinner vi oss i en av Cirkus finare loger .
En Grand danois avvaktar stegen i trappan .
Rolf hinner knappt få upp dörren innan han och hunden befinner sig i en brottningsmatch av glädjerus !

Men när kofferten anländer rusar hunden dit och börjat storm-skälla . Därinne-ifrån hörs ett munspel och snart ramlar Tony ut bland frackbröst och siden-scarfsar ...
Tony hälsar med Ernst Rolfs Chapeau Claque !

Cirkusbyggnadens manege ligger öde . Åskådarplatserna gapar tomma . Endast brand-belysta .

”Succé , Succé , Succé ! Vad händer sen vill ingen se !”
I Kungliga logen har Rolf slumrat . Tony tömmer pilsnerglaset ,
och och ger ett sista revbensspjäl till Kristian Tyrann .

”Ju mer ledsen han blir , desto gladare miner , ju fattigare desto flottare kostymer ! Ju livligare ... än närmare den sista ridån !”

Tony la sig ner på Kristians manke och de två filosoferade vidare .

”Du vet i jordkulan ... där fanns hemliga utrymmen för sånt jag hittat ; mitt stöldgods alltså . Tidningar som berättade om din Husse . Jag hade till och med en resegrammofon med skivor ... Hör här !”

Han börjar en rapsodi på Rolf-melodier .
Det rycker i Ernstas ögonlock ; Tidningsfoton kommer till liv
och den tomma cirkuslokalen lever upp med Rolf , orkester och
balettflickor ...

Han slår upp ögonen : ”Nej , kattsingen ! Vi måste bjuda vår vän på
en färdtrip ... innan solen går ner !”

På elefanten Lunkentuss satt sen de tre vännerna vinkades till
jublanden åskådare längs Skansen rutten .

Den natten fick äntligen Tony en god natts sömn i Rolfs fina villa
vid havet . Han vaknade sent och gick ut i morgonsolen
på balkongen . Han skuggade ögonen , såg genom vattenglittret
Kristian ligga på bryggan . Några skuggor rörde sig i
strandkanten . På vattnet flöt en Chapeau Claue .

DAG 7 - Köpenhamn

När Tony vaknar i Revykungen Ernst Rolfs villa och ser ut mot havet ligger Grand Danoisen Kristian på bryggan .

Hans husses höga hatt flyter på vågorna i morgondiset .

En eka med män med en båtshake cirklar runt , mens andra med påkar försöker få bort hunden från bryggan .

Tony har rusat ner , men hindras att nå sin vän ...
men snart reser sig hunden och går mot Tony .

Tusentals människor kantar gatorna där sorgetåget drar fram mot den sist viloplatsen på Norra Kyrkogården .

Efter den hästdragna katafalken följer en grupp av de närmast sörjande . Sist av dem Tony och Kristian . Därefter följer andra av hans vänner . Kyrkklockor ringer under folkets tystnad .

Men plötsligt hör Tony fnissningar , dolda skratt som snart blir till jättegärv . Viskningar som blir till rop : "Fyrtornet ! Släpvragnen !
FYRTORNET OCH SLÄPVRAGNEN !!!

Det är de två kollegorna och berömda danska filmkomikerna .
Sorgeklädseln till trots igenkännes den skranglige Fy och den rultande Bi och deras alltid skrämde och sorgliga uppsyner .

De försöker försvinna in i anonymiteten bland de andra gästerna ;
men ropen och skratten fortsätter ...

Men så ; en plötslig tystnad !

Tony har hämtat fram de två och går hand i hand med
Filmstjärnorna bredvid Kristian Tyrann .

Nu återkommer istället tidigare spridda applåder
som ökar till en jublande orkan .

Vårvindar anas ; under den knoppande häng-björken sitter
Tony med en flaska mjölk och ett smörgåspaket .

Han langar en prickig korv till Krille ovanpå jordhögen till
Ernstas grav . En fascinerad skolklass betraktar scenen .

De följer sedan de två längs de krattade gångarna
förbi de tysta gravstenarna .

Åter vid graven lägger sig Kristian ner igen .

Tony lämnar med skolklassen . De vinkar farväl .
Kristian ser upp en sista gång och sluter ögonen .
Ljusets vågor vaggas honom uppåt ... han ser sin Husse med
Najader komma honom till mötes i den strömmande och porlande
Vattentrappan . Allt till Tonys symfoniska munspel .

En kastkniv snuddar Släpvagnens öra . Fler formar sig runt det
sorgliga runda ansiktet . Han rör inte en min när Fyrtornets
knivkastar-nummer fortsätter .

En cirkus-uniformerad Tony langar vapnen ...

Vi är i Köpenhamns Cirkusbyggnad . Orkestern ovanför manege-
entrén har fortsatt på Tonys improviserade munspels-trudellutt .
Publiken är andlös och sedann vilt applåderande ...

De tre bugar mot publiken och litet extra för de tre filmkameror
som fångat akten ur olika vinklar .

Manegen i iordningställs för nästa nummer ; ett dussin yppiga
nymfer som balanserar på stora blå bollar .

Bakom scenen bland diverse cirkusdjur och rekvisita avslöjar Fyrtornet fusket med knivföreställningen ; under trumvirvlar låtsas Fyris kasta kniven , men egentligen droppar han den innanför bakre kragen . Och Släpvagnen visar hur han med armbågen fäller ut knivarna från den runda måltavlan .
Tony börjar ana cirkusvarieténs hemligheter .

Tvärs över från Cirkusbyggningen låg Köpenhamns första biograf : Palads . Premiärpubliken strömmar in i byggnadens verkligen gör skäl för namnet . Stora affischer annonserar : "Fy & Bi i BLUFF , BOXARE & BÄRSÄRKAR ."

På balkongens hedersläktare sitter Tony mellan de två komikerna i ivrig väntan att få se sig själv kinematograferad .

Omsider kommer Knivkastar-scenen :

Och den är mer verklig på filmen ; publiken gapar i förundran .

Fyrtårnet och Bivagnen , som dom heter på danska , visas i spännande närbilder ... plötsligt igenkänner Tony sin armslejf och han hinner se sig bakifrån innan donnorna på bollarna rullade in .

Och han erfar Artistlivets baksida . Utanför strålkastarljuset .

Och att vara en bortklippt cellouid-remsa .

Cirkuståget rullar ombord på ångaren London .

Tony står på plattformen till den galler-försedda rovdjurs-vagnen .

I arbetskläder försedd med hink och borste .

Fy & Bi vinkar farväl till menigheten . De ska nu bli vaxdockor .

Det stormar på gamla Nordsjön . Tony har allt sjå i världen att fylla hinken under den konstanta vaggningen .

En plötslig jättevåg knycklar Lejonburen och Tony befinner sig plötslig på kyss-avstånd med Simba , lejonkungen .

DAG 8 - London

Tony följer med de danska - och världsberömda - Filmkomikerna och Varietéartisterna Fy och Bi till London där de ska gjutas i vax hos Madame Tussaud . Tony har lejts som djurskötare på Cirkus Olympia som just besökt Köpenhamn .

Men Gamla Nordsjön är ovanligt vred och en plötslig kastvind får hela Menageriet huller om buller . Tony hamnar vid Lejonburen med Simba och en glappande gallerdörr . Simba är vresig och morrar sig mot Tony . Denne försöker lugna honom med sitt munspel ; men Simba öppnar gapet för ett bett eller två .

I sista stund får Tony in munspelet mellan hans käftar . Det knakar men håller . Däremot så trycks en framtand ut på Simba ... och lejonet sjunker i hop med en pust . Tony har fångat den ruttna tanden . De ser på varandra . Tony med ett leende och Simba med ett spinnande .

Så rullade cirkuståget genom Londons gator ; Först kom den tjusigt uniformerade orkestern , följt av ryttarinnorna på sina vita hästar alla med plymer och glitter-kostymer .

Sen följde en kavalkad av djur som blev större och större allteftersom ; från de små vovvarna i hundcirkusen via hela menageriet av åsnor , zebbor och kameler till de långhalsade girafferna och gigantiska elefanterna .

Dessemellan bjöds på omsorgsfullt dekorerade vagnar med tigrar , lejon och sjölejon . Förbi rullade också hela artistkompaniet med ormtjusare , svärdslukare , trapetsartister och eldsprutare . Också cirkusens personal ståtade i kostymeringar från alla världens länder . Tony i indisk turban satt på den sista elefanten innan Clownerna som omgav Daimlern med Fyrtornet och Släpvagnen .

Cirkusplatsen i Hyde Park var omgiven av stora ekar och i dess skuggor samlades nu Londonborna för det imponerande

skådespelet när cirkusvagnarna rullade in med stolpar och stänger , färggranna tältdukar och allt annat som behövs för ett kringresande cirkussällskap . Detta gratisspektakel bjöds fram till kvällen när strålkastare , vimplar , banderoller bjöd in till den stora Föreställningen .

Men under tiden hade Tony och Fy och Bi begett sig till Madam Tussauds för fotografering , måttagning av allt från Fys långa näsa till Bis sorgsna ögonfransar .

Samtidigt började Tony en runda i Muséets olika salar . Det kungliga Galleriet började med ett sceneri som illustrerade den gamla berättelsen om Kung Arthur och Trollkarlen Merlin och "Svärdet i stenen" . Den som kunde få loss det blev Englands kung .

"What ´s Your wishes , Young man ?" sa Merlin .

Tony , som en gång stulit en resegrammofon med en språkkurs från prästen på bygden svarade : "I don ´t really know , Sir ! "

"Well . that´s alright ! Life should be a Surprise . my dear !"

Nu klev rösten som till synes tillhörde Merlin fram med en dammvippa som han borstade av Tony med som en slags hälsning .

Han var klädd i Beefeater-mundering , den som valkterna på London Tower bar , men som vaktmästarna på Vaxmuséet också skrudade sig i . Han var inte en dag yngre än Merlin men han sprintade snabbt en runda med Tony .

"Folk vill skåda det bästa och värsta av Mänskligheten . Eller hur Mr Tony ? Så här i de övre salongerna paraderar Kejsare , Kungar , Tsarer och annat högvilt ! Det är folks drömmar om berömmelse och rikedom ."

I en melodisnutt spanar de in de frusna ansiktena av allt från uttråkad högfärd till målmedvetna masker av makthunger .

"Och här i källarvalven huserar bovar och banditer , mördare och dråpare . Deras livsöden är en mardröm .

De slutar i Dödens käftar ; strypta av en häng-snara , halshuggna
av en giljotin eller skjutna av en exekutions-patrull .
De är Publikens favoriter förstås ! Right ? Mr Tony”

Musik till figurerna ; från Ludvig på stupstocken , via Marat i badet
till Jack the Ripper och syra-mördaren Christie .
Allt är blodigt värre och Tony andas ut när han tar hissen tillbaks
till mellanvåningens berömdheter . Merlin konstaterar :

” Turligt nog finns de här scenerna med scenerier från
litteraturens , konstens , teaterns och filmens världar .
De har varit vår räddning genom århundraden . Deras ord ,
målningar , gester och repliker på scen och vita duken ...
Ja , Tony , inte minst din Cirkus ! Glädje och skratt !
My friend ! Look and learn of these fellows ;”

I fotoblixtars sken står Fyrtornet och släpvagnen bredvid Helan
och Halvan , flankerad av Buster Keaton och Chaplin .

Tony fann sin plats i Cirkusorkestern . Musikanterna var en brokig
skara från ”all over the world and nowhere” som Bandleadarn
Monsieur Tati uttryckte det . ”The Swedish Harmonica Master
Tony Tune” fick t.o.m allt oftare spela solon ; speciellt när
kvinnliga varelser i form av Rytтарinna , Trapetsartist eller rent av
Orm-tjuserska fångades av manégens strålkastare .

Han blev också nykär i två systrar , vilka båda någotsånär
påminde om Hembygdens försmådda kärlek ; Cecilia .
Båda uppträdde på cirkusens Side-shows , en serie tält och
paradscener som ledde upp till Huvudtältets marängstårta .
Konkurrerande Marktschreiars lockade med Svärdslukare ,
Eldkastare , damer med skägg och utan underkropp ...
Och så de filmstjärne-sminkade systrarna just .
”Kom och se ! Kom och hör ! Världens vackraste och mest
skönsjungande syskon ! Those world-famous Siamese Twins :
Zarah and Marlene !”

Båda systrarna var bara några år äldre än Tony , men de hade
uppträtt sen barnsben . Deras manager , den en gång fruktade

kraftkarlen Rudolf the great , hade lagt kedjor och tyngder på
hyllan efter ha adopterat de föräldralösa syskonen .
Trion hankade sig fram genom Europa i en orientaliskt dekorerad
cirkusvagn , där Zarah och Marlene bekvämt huserade ,
medans Rudolf nöjde sig med en smatt med rökverk och hanses
slaf ; Shakespears samlade verk .

Mången natt efter föreställningarna drog Rudolf de vackraste
Sonetter under måne och röksky av turkiska cigaretter för Tony
och flickorna . Trion , nedsjunkna i bolstrar och kuddar ,
ägnade sig åt romantiska ögonkast , plutande puss-munnar
och ett och annat förvirrat skratt .

En regnig natt , när Tony uppvaktade med den vanliga glassen var
stämningen helt annorlunda . Systrarna storgrät i kapp och
Kraftkarln snyftade melodiskt . En främmande man i slängkappa
och bred-brättad slokhatt satt med cigarrill , whisky pinne och
bister min under fotogenlampan .

Systrarna omfamnade Tony och visade samtidigt en skrynklig
tysk tidning . Tonys blick vandrade från systrarnas tårfyllda
ögon till avisans mittuppslag . Rubriken : "ENTARTE KUNST" .
Bilderna visade publik som vandrade runt en konsthall belamrad
med - citationstecken - "degenerate art" . Urspårad konst .
Konstnärens frihet att måla som han kände för fick ett namn :
"expressionismen" . Fotona visade Otto Dix målning av
marscherande krigsveteraner med förvridna ansikten och
lemlästade kroppar . Bredvid poserade en historiemålerisk och
heroisk Hitler i ett nationalromantiskt landskap .
Systrarna pekade alltmer gråtande på den tredje bilden som
föreställde en cirkus-klädd orkester ; "Skäggiga damen" med en
bastuba , "Skellett-mannen" med en klarinett och en dvärg med
virveltrumma .

Mannen i skuggorna befriade tvillingarna från tidningen .
Han stänkte fram en hand : "Good evening ! What´s your name ?" -
"Tony ... Tony Tune . Musician ." - "A pleasure meeting You .
We need your help , young man . I am Tod Browning . Filmmaker ."

Dag 9 : München

Konsthallens betongborg var omgiven av en pallisad av hakkorsflaggor . En lång kö ringlade mot ingången . Svartklädda SS-soldater stod strategiskt och staty-lik posterade , bistra och orörliga under den skarpa vårsolen .

”Ausstellung Entarte Kunst - Eintritt frei !”

Besökarna underhölls av en udda trio på en liten tribun under ett flaggspel från många länder och skylten ”Internationale Judendom Orchester” ; ”Skäggiga damen” med en bastuba , ”Skellett-mannen” med en klarinett och en dvärg med virveltrumma .

De hette Rebecca , Samuel och Josef . Tonys vänner i London , de två siamesiska tvillingarna med artistnamnen Zarah och Marlene , ängslades för trions vidare öden i Nazismens Tyskland .

Och Tod Browning ville ha dem i sin nya film .

En silverfärgad skåpbil med koffertar på takräcket , amerikanska flaggor på stänkskärmarna och ett guldfärgat emblem med ett rytande lejon på sidorna hade parkerat nedanför tribunen . En man i slängkappa och slokhatt stod vid filmkameran som förevigade det lilla musikkapellet . En mindre Yngling med en bandspelare på ryggen höll fram en mikrofon .

En fetare Göring-kopia i vit marskalks-uniform verkar som konferencier . ”Meine Damen und Herren ! Was wünschen sie von diese Musikanten ?” . Han viskar något till Samuel . Trion spelar upp de första takterna till ”Internationalen” . Folket buar och skrattar i takt med konferencieren . Denne viftar fram en mer populär slagdänga , ”Horst Wessel Lied ” .

Publiken hurrar och sjunger med .

Allt detta fångas av den från Metro-Goloden-Mayer utsände dokumentärfilmaren Tod Browning och hans assistent Tony Tune .

Filmandet fortsätter i Utställningen . En liten ss-svart Goebbels-kopia guidar runt . Smilar och skrattar om vartannat när han

pekar ut några av den mondäna konstens mästerverk , som rövats
från muséer , konsthallar och privata samlingar .
Tod och Tony smilar med i elakt spel .

De två nickar beundrande inför den andra salens kontrasterande
expo av den nygamla patriotiska konsten i målningar och
skulpturer . En koppar-gjuten soldat reser sitt vapen ,
en blond hitler-mädchen reser en swastika-fana ; Allt bespejat av
en heroisk och historie-målerisk Hitler . Efter turen tas farväl med
klackspark och hitler-hälsning .
Tod och Tony gör honnör och packar ihop .

På konst-muséets bakgård , omgiven av höga murar och taggtråd,
anades under månskenet en gammal cirkusvagn . Bredvid var en
mindre militärbarack . Vid en svag lykta satt en soldat med ett
mausergevär lutad mot uniformsbenet . Då och då nickade han till
innan han stirrade mot gallerporten , där ytterligare soldater
marscherade fram och åter mellan två vaktkurer .
De tre musikanternas skuggor anas innanför fönstret , som
försetts med ett extra galler .

Plötsligen spelar ett strålkastarljus över de nötta bokstäverna :
”Cirkus Hagenbeck” . MGM-bilen - nu ned nyttt emblem : UFA - har
kört upp jämsides och en SS-officér uppenbarar sig med pistolen i
högsta hugg . Soldater rusar till men gör halt när de ser att
Filmens och de sköna konsternas högste beskyddare Josef
Goebbels sitter i framsätet .

”Höchste Geheim !” . ”Högsta sekretess !”
Officeren hyschar med fingret och gestikulerar till två
beväringar att snabbt få ut musikanterna och in med dem
i Filmbilen . Goebbels vrider på huvet och följer processen .
Med rivstart far fordonet ut ur fängelset förbi militärhopen och till
resta handskars heilande !

Bilen letar sig snabbt ut genom den sovande staden .
Omsider stannar man bakom ett avlägset liggande Gasthaus .
Där lösgör sig ur dörrskuggan en krögare med fem
Frühstückpaket .
Musikanterna ser äntligen också de försåtliga hjältarna och deras
befriare : Tod lättar på officersmössan och torkar svetten ur

pannan . Tony tar av Goebbels vaxhuvud och skakar sig
någotsånär ur sin ledarroll ...

Men frukosten blir kort ; snart hörs sirener i fjärran .
Från alphyllan kan de flyende se ett lysmask-band av
polisbilar närma sig . Så följer en jakt upp och ned för backar , runt
hårnåls-kurvor och genom byars smala gränder .

Och i det svaga gryningsljuset anas plötsligt en Tullstation .
Motorvrålet och sirenerna får ut vaktmanskaptet .
De stoppar bilen , men efter en koll in i kupén , och dess
passagerare ; Goebbels fram och Göring och Hitler i baksätet .
Snabbt vinkas de vidare .

Den efterföljande och förföljande karavanen stannar vid
tullbommarna och en vilt gestikulerande hop av Nassar
hopar ur arme´fordonen . De grymtar förgäves ...

Några utpustningar senare kan Tony stuva in de tre vaxhuvuden i
sina Madam-Tussaud-boxar och hela gänget kan avsluta sin
frukostpaket . Mens solen går upp över Österrikes alplandskap och
vägskylten : WIEN 120 KILOMETER . Josefs klarinett nynnar :
"An der schönen blauen Donau" .

Musiken fortsätter med en hel orkester !
Vi befinner oss i en av de stora gondolerna i det enorma
Pariserhjulet som är Nöjesparken Praterns stolthet och symbol .
De tre musikanterna har förenats med artistkollegor från
en av tivolits Kabaréteer .

Man njuter av matkorgarnas läckerheter och utsikten över
de tusentals lyktramber som ramar in karuseller , slänggungor ,
rutschkanor , spökhäus , kaféer och allt en Nöjespark kan erbjuda .
Tod och Tony skålar lyckligt och triumfatoriskt över
sitt nyligen lyckligt utförda uppdrag .

Men då ser Tony´s hökblick - tränad som han är i de svenska
skogarnas naturmyller - att det glimmar till i en av de närmaste
kabinerna . Där är en kikare . Och ovanför den en poliskask !

(Här en påminnelse om seriens Vinjett från Stockholms Gamla Stan , där Mr Munthe på julafton inför två syskon begynte sin berättelse i de medeltida valven i Själagårdsgatans kolkällare ;
För varje kapitel har publiken utökats av barn och vuxna .
Så här dags i serien trängs Skurmadammer , med sotare ,
gatpojkar , nattfjärilar och annat nyttigt klientel ! }

DAG 10 : Wien

Vi är i Wien , valsernas stad som ständigt dansar och ler .
Men vid den här tiden var det också Spionernas stad . De log inte
och var inte speciellt dansanta .

Som ni minns befann vi oss sjungande , ätande och njutande av
den magiska och magnifika utsikten från Nöjesparken Praterns
kolossala Pariserhjul . Vår hjälte Tony och Hollywood-regissören
Tod hade just befriat tre judiska Spelmän från det nazistiska
Tyskland . Ännu var Österrike en demokrati ,
men lille Adi , som vart född här , ville gärna att landet skulle ingå
i hans barndomsdröms Tredje rike .
Liksom resten av klotet , förresten .

Men mitt i denna wienska och donau-blå aftonskymningen ,
glimtade det till i Tonys pupill . Någon eller några spejade på
sällskapet via kikare från granngondolen !
Tony viskade vad han sett till Tod . Denne nickade , men låtsades
inget om ; fortsatte föreviga det glada Sällskapet med sin Leica .

Publiken skriker av skratt , när Hitler , Goebbels och Göring
i swastika-dekorerade trikåer parodierar en Gymnastikuppvisning
av klassiskt snitt . Men hopp , hand-ståenden och kullerbyttor
fallerar alltmer till publiken stora glädje . Man sjunger med i den
uppjazzade versionen av ”Deutschland über Alles” .

Men en som inte ler är Kabaréns Teaterdirektör Boris Brecht .

"Kaputt !" viskar han "Alles Kaputt!"

Tod & Brecht spejar i kulisserna . Brecht tuggar på cigarren och
morrar : "Man skrattar åt dårarna och deras eskapader ...
mens skräcken kryper längs ryggraden ! . Publiken applåderar .
Polisen arresterar . Och Kabarén ... Varietén ... Världen ...
Kaputt ! Finito ! The end ! Sorry !! Razia !!!"

Nu händer allt snabbt ... så häng med !
På andra sidan kulisshimlen har hotande pickelhuvor samlat sig .
De rusar in på scenen samtidigt som Boris håvar in Tod mot
Gymnasterna . Ena sekunden är de omringade !
Den andra försvunna . Strålkastare och scenramp börjar blixtra .
Kulisser rämnar över poliserna och slutligen - till publikens
stormande applåder - golvas den gormande Polismästarn ner i
sufflös-luckan av ridån . En slutlig spotlight belyser ridåns
alplandskap ; Betande kossor på blommande ängar .
Vita Moln ovan vita bergstoppar lovar en ljus framtid .

Under scenens fallucka förenas Tod och trion med Boris .
Med en lykta leder han dom snabbt snubblande in i den undre
teatervärlden , mellan bjälkar och stag , genom spindelväv och
lönndörrar , nerför smala korridorer och hala trappor ...
och in i Wiens katakombiska kanaler av kloaker !

Men var är Tony ? De flyende står på en liten ö mitt i det porlande
avloppsvattnet . Tod vill vända tillbaka , men Boris stoppar
honom , samtidigt som han rasslar med ett rep som leder till en
lucka i det mörka och fuktiga takvalvet .
Snart öppnas den och en polis-klädd figur klättrar ner .
Denne tar ledningen in i de slingrande tunnlarna .
Boris cigarr glöder ett farväl .

Låt mig då berätta om Tonys flykt undan polis-kordonen .
När stora kalabaliken nyss bröt ut , lämnade Tony
orkesterkompisarna med en tacksam vinkning med munspelet och
klättrade smidigt upp spiraltrappan mot tågviden .
Lämpligtvis fanns här en åskmaskin och Tony lösgjorde dess
stenar och de for som bowlingklot ner mot förföljarna .

Uppe ur takluckan såg Tony hela Praterns nöjesvärld glimma och glamma . Uppvuxen med Tarzans pojke , såväl på bio som i serietidningar - andades Tony styrka från vårvinden , lossade kapell-uniformen och kastade sig ut bland tivolits djungel av wajrade lianer och mekano-lika stålskeletts-träd .
Wiens variant av Keystone-cops i tät jakt ... men alltmer decimerade i styrka och pliktkänsla .

Första nederlaget kom vid slänggungorna . Tony hakade på en ledig sits och efter några varv undvikande polisens pistolkulor , segade han sig ner och hängande i bara armarna sände hans vita promenadskor med en spark den ena pikkadolven efter den andra till väders .

Berg och dalbanans branta backar och snäva kurvor förde Tony till en andra seger . När vagnen fullpackad med bleka poliser nådde krönet , satt Tony där leende vid en flaggpost , innan han tog munspelet och ackompanjerade bylingarnas skrikande och sprattlande nederstörta mot banans slutstation .

De sista tappra konstaplarna , såg Tony smyga in i Spöktågets skramlande och skrämmande underjord av vålnader , gastar och andra spökliknande varelser . Poliserna trängdes sig ner i tre vagnar som rasslade längs rälsen in i mörkret .

Eftersom Tony låg sekunder före i tunnel-loppet , kunde han manipulera de olika skräckfigurerna i deras gömslen . Alltid redo med sin scoutkniv , snittande han rep , böjde stänger och lossade kugghjul , på sin väg genom tortyrkammare , helvetes eldar , stupstockar och giftlaboratorier .

Inte bara skrämdes polismakten av rök , ljusblixtar och skriande röster ; deras vagnar fylldes med avhuggna huvuden , döda katter och annan skräckrekvisita .

Med kniven i slutdörrens regel blockerade Tony den sista svängporten . Kraschen hördes ut till esplanaden där Tony musicerande försvann i den brokigt glada folkhopen .

Ett ljus skymtade i slutet av Kloakernas labyrint . Men just när Tod och trion andades ut och sen in Donau-luften ... så öppnades en lucka ovanför dem och polisstövlar halkade ner för stålstegen ...

Tony har satt sig med en lugnande Apfelstrudel på ett Café
när två kraftiga labbar läggs på hans axlar .
Ett bistert polisansikte stirrar ner på gräddfläcken på hans
vibrerande näsa .

DAG 11 : Venedig

Som ni minns från igår , så hade våra hjältar Tod & Tony -
oj , det låter nästan som en finare drink - nåja , Tod och Tony alltså
nästan kommit undan staden Wiens hemliga polis .

Tod och de judiska musikanterna såg ljuset i Kloakernas
tunnelsystem och Donaus vågor glittra , då ur en Lucka i valvet
svartglansiga polisstövlar klev ner .

Och Tony fick överge sin äppelkaka när lagens långa armar
omfamnade hans axlar .

Tony satt fastnaglad mellan två stabila polisuniformer i en
krängande piket . Hans sorgesamma ansikte matchade den
olyckliga sirenen som nu ekade mellan Wiens regerings-
byggnader , palats och kyrkor på Ring-strasses esplanad .

Bilen svängde ner mot floden och Tony såg sina olycksbröder
vid bryggan omgivna av en kader soldater .

Oroliga tankar spelade i Tonys huvudskål till biograf .

Han såg dem radas upp vid Tullhusets tegelvägg ,
Exekutionspatrullen lyfta vapnen och sen i gevärssalvornas
rökmoln levereras till mer himmelska trakter .

Eller bara langas i de svartdjupa vågorna som fiskeföda .

I den långsamma grådisiga gryningen satt de fängslade
på några lådor åtskilda under ett skjultak .

Fångvaktarna spelade kort några tunnor bort .

En Tupp till Officer sprätte runt på bryggan spejande uppåt floden .

Så bröts tystnaden av saluten från en skeppstuta .
Och precis när solen bröt fram ur diset uppenbarade sig en kunglig
slup . I dess för vinkade en tretungad svensk flagga .

Gustaf den femtes gemål drottningen Victoria tittade upp
från kameraskynket . Med magnesium-blixten i den resta
handen såg hon ut som en frihetsgudinna .
Så togs bilden av Tod & Tony och musikanterna . Och Kungens
smil i cigarettmunstycket bakom de glada nunorna .

Nu ska jag visa några bilder ur Drottningens album som berättar
mer om Lustjaktens fortsatta resa på den ringlande Donau .

I årtusenden hade den snirklat sig genom landskap som
upplevt byggandet av byar och städer där Människor träget
skapat sin framtid . Avbrutna av krig och naturkatastrofer ,
kungars och kejsares kamp om makt och rikedom .

Boplatser som fick nya namn allteftersom
gränser skyfflades om efter despoters och maktmäns
intriger och nycker .

Alltnog ; I Ungerns Budapest skildes Tony och Tods vägar .
Därifrån flög denne med musikanterna till London
för att förenas med de siamesiska tvillingarna och Tonys
romantiska vänner Zarah och Marlene .

Därefter seglade hela kompaniet över atlanten , sen med tåg över
den amerikanska kontinenten och slutligen uppför Sepulveda
Boulevard och in genom grindarna till filmstudion Metro-Goldwyn
Mayer och in i studio 32 för att spela in filmen "Freaks" .

Hur översätter man det ? Missfoster , kanske ...
Det var en kärlekshistoria om udda människosjälar , med
kroppsliga handikapp . men med vackra inre tankar .
De hånas och skrattas åt men de får publikens
tårar och sympatier . Filmen förbjöds i de länder ,
där Diktatorer tagit makten . Och nu ska vi nämna en av dom ;
Benito Mussolini .

Då befinner vi oss i Venedig . Kungaparet hade inbjudits till den
årliga Karnevalen . Resan dit hade varit angenäm , fylld med god
förtäring och vackra utsikter . I Rumäniens Bukarest hade två

lurviga hundar , Satchel och Sweety , klivit ombord , räddade från en tidig död av en , som kungen sa , "Dedicerrrrrad Djurrrrvän" . Denne hade också givit Tony ett hemligt uppdrag i "Bella Venezia" .

Sålunda ; medans kungaparet förenades med andra av Europas dignitärer på Hedersläktarn vid Canal Grande , gav sig Tony ut på sitt svåraste uppdrag för sin hemlige Vålgörare .

På avtalad plats under Marcos-platsens Lejonpelare väntade en i kostym uppsnopsad Tony på sitt hemliga sändebud .

Hela Torget framför Dodge-palatset var fyllt av maskerade och kostymerade karnevalsfirare . De vimlade och dansade under en sky av duvor . Dessa i ordinarie dräkt .

De landade rutinmässigt på huvuden och händer på par och hela familjer , allt inför kanonfotografernas - och Tonys - kameraögon .

Plötsligt stod en svartklädd präst framför Tony .
Han lyfte något på den stor runda filthatten , lättade på solglasögonen och blinkade åt Tony att följa med .
"Bon Giorno , compadre ! Ego son padre Fernandello !"

De plöjde sig ner mot kajtrapporna där en alldeles speciell gondol väntade ; den var helt svartmålad med silverbeslag runt reling , för och akter med skulpterade amoriner och en tygtak med plymer och tofsar . En begravnings-gondol av förnämligare sort .

Fernandello och Tony guppade ombord och gungade åstad innanför de svarta skynkena . I mörkret utskilde Tony snart dussinet glimrande ögon . Några tillhörde pojk-spolingar .

Andra diverse hund-rackare .

DAG 12 : Capri

Ett hade hundarna i Venedig gemensamt ; de var alla simkunniga , Annars var de - som överallt på vårt klot - en brokig samling med eller utan stamtavlor . Men under det här årets karneval hade ett påbud utfärdats från högre makter , att de vovvar som var

lyckliga att ha en ägare skulle hållas inlåsta och att alla gatuhundar skulle skjutas . Italiens diktator Benito Mussolini föredrog renrasiga exemplar av såväl människor som djur .

Igår berättade jag om den mystiska prästen som stämt möte med Tony på Sant Marcos-platsen . I massan av brokigt kostymerade karnevalsfirare hade de två smugit till en Begravningsgondol , som innehöll , välartade Korgossar och en bunt blandrasiga hundflyktingar .

Fader Fernandellos begravningsgondol var välkänd av Venetianarna . På dess irrfärder i kanalerna sågs folket stanna upp , böja sina huvuden och göra ett eller flera korstecken . Vad få kunde ana var att Padren och hans kader av välkammade ynglingar egentligen smugglade kontraband av diverse varor , hitan och ditan mellan bryggor och broar . Men allt för en god sak . Fernandellos fattigkyrka var i ständiga behov av reparationer , hans gratisluncher för folk och få kostade på ... och nån gång ville han unna sig och gossarna en extra utflykt till semesterön Lido för räk-frossa och champagne .

Allt det här berättade Prästen och hans mindre prelater för Tony , mens Gondolen vinglade sig ut mot Canal Grande och Karnevalens hundratal små och stora Flytetyg .

Paraden av blomster-smyckade Gondoler hade redan börjat . De flankerade större båtar där Tablåer ur den italienska historien kreerats i kulisser och med därför lämpligt klädda Aktörer . Där fanns allt från legionärer i gamla Rom till kämpar i den italienska frihetsrörelsen . Under broar av hurrande människor och i regn av konfetti från palatsens fönster och balkonger , kom slutligen en jättestaty av Il Duce - den store ledaren - fram-seglade ; under ständiga kanon-saluter och ihållande marsch-musik .

Tätt efter karavanen följde några av Hedersgästernas fartyg . Kung Gustafs lustjakt var målet för gondolen .

Efter avslutat stadsbesök skulle båten ta sig ner runt den italienska stöveln och vid dess tå nånstans låg Capri och där fanns min villa San Michele och en fristad för

vilda hundar och Människor på flykt .

Jag och min vän kungen hade ju via diplomatiska depescher , brev alltså , följt Tonys äventyrligheter på resan genom Europa . Vi hade imponerats av hans uppfinningsrikedom och djärva manövrar i kvistiga situationer .

Det som nu hände var nog det mest spektakulära ; åtminstone det som utspelades inför en tusenhövdad publik . Begravningsgondolen var en i flocken som gled fram alldeles innan det spektakulära Il Duce-skeppet . Ledaren var avbildad i en enorm papiér-maché staty . Längst ner var den muskulösa bringan , högerarmen höjd i romersak hälsning , huvudet med näsborrarna sniffande i vädret , underläppen spotskt plutande , glödande blickar under grymma ögonbryn . På den kala skallen guppade en käck liten fascistmössa .

Relingen runt , från för till akter , vaktade klassiska statyer och Imperiestaden Rom hade snickrats till som bakgrund . Dolda burar släppte ut vita duvor då och då .

I ett konfetti-regn från en bro , smugglade sig Tony ner i vattnet . Efter tre geggiga kalsupar , sam han iväg genom det illa-doftande och skvalpiga vattnet . Tony var ingen kanalsimmare direkt , men hade dykt med grodorna i gölen hemmavid .

Fader Fernandello och hans välinformerade anhang hade berättat om det fantastiska fyrverkeri som brukade avsluta varje kanal-karneval . Detta hade gett Tony idéen till det som nu hände . Tony fick fatt i en tross , klängde sig upp på däck förbi vakter som mest var sysselsatta med slängkyssar till stadens senioritor och stolta vinkningar till den hurrande publiken . De hade ryggen mot det bås där fyrverkeri-pjäserna förvarades .

Ombord på Begravningsgondolen gjorde sig de sammansvurna beredda för sina roller . Man strypte aktersnurran och båten började sacka efter och kom snart att ligga bredvid den kungliga svenska lustjakten .

Sen gick allt väldigt snabbt . Tony krossade lyktan i fyrverkeri-förrådet , stubiner antändes och snart for den ena tjusiga raketten efter den andra i ett rökmoln upp mot duvornas himmel .
Explosionernas lysbomber och smällar fick dessa att ta till flykten och i en sky av brända fjädrar och kaotiskt kuttrande for de till väders .
Innan de lämnade slagfältet hann de avleverera en myckenhet vitkladdiga visitkort på Benito . Den allt häpnare publiken kunde betrakta Musses allt mer vitkalkade konterfej .
Somliga skrattade och applåderade , andras öppna munnar andades in den tilltagande kalabaliken .
Ty nu for fan i fyrverkeriet ; Indiska bengaler började lysa i Ducens vilda blick , kinesiska knatterband for ur öron och näsborrar och slutligen sprängde en serie av solbomber hela den fascistiska fysionomin . Fascistarmen dök i böljorna , nästan krossande Fernadellos gondol , där han och grabbarna smugglade in hundarna i kungaslupen .

Tony klev ur dimman , något rökskadad , vinkade åt den bortfarande räddningsexpeditionen och med ett segervisst leende dök han i det svart-grumliga vattnet ...
Som färgades turkosblått ... och med ett fortsatt smil for han upp mot ekan och det hemlighetsfulla ljuset i Capris Grotta Azura .
Och Satchel & Sweetys roade hundögon . Och ett flirtigt Flickface .

DAG 13 : Sverige

Det var Trettondagsafton i ett snötyngt Stockholm .
Utanför porten till Själagårdsgatans Vedkällare hade Mr Munthes publik samlats . Snålkalla vindar svepte genom Gamla Stans gränder . Under Pälsmössor , i halsdukar och tumvantar huttrades det . Klockan i Tyska kyrkan klämtade sina åtta slag .
Ett av barnen knackade på Porten . Ingen svarade .
Nattvandrarerna blev färre . Snöflingorna fler ... men ingen Doktor syntes till .

När man nästan var på väg att ge upp och skingras ...
hördes hästhovars klapper mot kullerstenarna .
En kunglig kallesch kom runt hörnet vid torget Brända Tomten .
En livréad betjänt hjälpte Munthe ur vagnen och Kusken tog hand
om en samling Koffertar som hjälpsamma händer bar nerför
källar-trappen .

Nu var det trångt på den improviserade läktaren .
Munthe hade som vanligt tänt skioptikon-apparaten och den första
färgbilden lyste upp lakanet . Munthe intonerade sin
munspelsversion av "O Sole Mio".
En kavalkad av bilder från det paradisiska San Michele matades
fram och fick den huttrande publiken att värmas än mer efter det
vedspisen gjort sitt .

Berättelsen fortsätter där vi sist såg Tony dyka upp ur Grotta
Azuras blånande vatten . Han och hundarna ror sig ut genom den
hukande grottöppningen . Ror sig i land på Anacapri ,
och dess dekorativa fiskeflotta och dess måleriska trattoarior .
De springer trapporna upp mot de grönskimrande kullarna
med pinjer och apelsinträd mot den maräng-vita villan med dess
kring-krans av exotiska växter i ett blomsterhav .

På en av terasserna ut mot det glittrande medelhavet , under en
flaggprydd baldakin , satt Munthe och Kungaparet och personal
runt det dukade bordet .

De såg mot krönet sv den branta trappen , där glada skall
annonserade Tonys och de räddade hundarnas ankomst .
De kommer inte ensamma . En guldlockig madonna i miniatyr
förefinnes tillsammans med Tony mellan fruktkärrans skaklar .
En hundkaravan följde iklädda sadelväskor med proviant nere
från byn och hamnen .

Ett och annat levereras till Hundhuset ; ett litet palats i sig som
Tony målat med Svenska penseldrag . En tjärn i en skog med
Tjäderspel , rävsmyg och älgspel . Flickan stjälar en kyss .
Hundarna smaskar i sig från fontänen .

Plötsliga darrningar på brunnens vatten ; där speglas Marias
vackra ansikte förvandlas från glädje till fruktan .

” Dio Mio! Terromoto !” - ”Oh min gud ! Jordbävning ...”

”Min högt ärade publik ! Det finns ett gammalt ordspråk
som säger : ”Människan spår ; men Gud rår !”

Det sägs att han skapade jorden på en arbetsvecka och vilade på
sjunde dagen . Andra sagesmän skyllde på annorlunda gudar som
klåpade till planeten och placerade ut människor och djur .

Men så kom jordbävningar , syndafloder och pester .

Jag förmodar , allt för att pröva vår inre styrka .

Vår förmåga att hjälpa varann .

Redan samma kväll begav sig Undertecknad , jag själv alltså ,
tillsammans med min nye assistent Tony till Italiens fastland för
att ansluta oss till Röda korsets räddningsexpeditioner .
Jordskalvet hade fått Bergstrakternas hus och vägar att kollapsa
och begrava människor och djur .

Om allt detta och mycket till berättar jag i ”Boken om S:t Michele !”
Och alla era exemplar ligger i koffert numero uno !

Ja , min fina Publik och Våra medhjälpare !

Öppna de andra väskorna ! Varsågoda ! Förnämare förtäring och
rekvisita från kungliga skafferier och klädkammare .

Ingen Trettondag utan Maskerad!!

Så fylldes på en och samma gång en medeltida källare i Stockholms
Gamla Stad inbäddad i sitt vita snötäcke i en parallell festmåltid
uti ett mångfärgat vykort från Italiens Bella Capri .

Mätta och belåtna ; nu till efterrätten av isglass och
apelsin-mousse ... och berättardags för respektive sällskap .

För sin nya flickvän . För sin publik .

(Och till Munthes munspel kommer en repris av Tonys äventyr i
skioptikon apparatens bilder av vykort och tecknat :

Julaftonens tragikomiska frieri till Cecilia som slutade i arrest i jordkällarn .

Mötet med V-Gurra och hans hund Stewart . Chauffören Olsson som räddar honom ur den havererade jordkällarn . Tony som räddar älgen från kvällssupén .

Satt i kurran av Länsman i Trosa . Episoden med Överstinnans papegoja . Och Cecalias mops .

Tony spjälkar sin Skatvän . Kalabaliken på Tåget mot Huvudstan .

Mötet med Nöjeskungen på fallrepet ; Ernst Rolf och hans Grand Danois Kristian Tyrann . Triumffärden runt Skansen .

Rolfs begravning med hedersgästerna de danska filmkomikerna Fyrtornet och Släpvagnen . Ett farväl av Krille på Ernstas grav .

Filminspelningen i Köpenhamns Cirkusbyggnad . Resan till London . Stormen på Atlanten . Tony botar lejonet Simba .

Bi & Fy blir vaxfigurer på Madam Tussauds i London .
Romans med siamesiska tvillingarna Zarah & Marlene .
Mötet med filmregissören Tod Browning .

Resan till München och Nazisternas utställning av undermänsklig konst . Räddandet av den judiska clowntrion . Flykten till det ännu neutrala Österrike .

Jagade av spioner och poliser på Nöjesfältet Pratern .
Förföljandet genom Wiens kloaker .

Räddade av Kungen och resan till Venedig . Karnevalen på Canal Grande , räddandes hundar och sprängandes flotten med Mussolini till konfetti .

Och så slutligen Capri . Och kanske en fortsättning ;
itu jorden , människan och djuren behöver ständigt små som stors
hjältar för att överleva . Och må hyvens .

